

Måndagen den 4 december 1967

Spelmanlaget i Trosa vill ha fler medlemmar

Söd. Nyk. 28/11/1967

TROSA: Sju fioler och en nyckelharpa. En fin instrumentuppsättning för ett spelmannslag. Och så signaturmelodin Arvids schottis. Vi talar här om Trosa spelmannslag, som tyvärr har bekymmer med rekryteringen. Spelar ni fiol och bor i Trosa-Vagnhäradsbygden eller krokarna däromkring har ni en fin chans att få vara med och ha trevligt.

Ledande själen i laget är lantbrukaren och fiolspelaren Helmer Johansson på Björkö i Västerlång. Hans kamrater i laget är Helge Lindell, Clas Hagström, Knut Andersson och Arne Blom från Trosa samt Sven Kjellman och Gunnar Nyström, Vagnhärad.

Helmer Johansson har bott på Björkö i tretton år. Han började spela fiol som tioårig pojke. Några år senare började han spela dansmusik. Kapellet bestod av fiol, dragspel, batteri och piano. De spelade alltså på 30-talet, en svår tid då det inte var lätt att få inkomster. Men det var sannerligen inte lätt för en violinist att göra sig gällande i ett högljutt kapell. Helmer köpte en fiol, vars största förtjänst var att den hördes.

När han kom till Björkö ville spelmännen i bygden ha honom med i laget. Men först 1962 fick han tid att vara med. Trosa spelmannslag bildades med fasta former och Helmer Johansson blev ordförande. Vid starten var numerären nio, men en man har avgått på grund av ålder och en har flyttat, så nu är de bara sju — men vill vara flera.

Så anskaffades nyckelharpan, som Knut Andersson förvaltar. Så småningom kommer den väl med i samspillet. Spelmännen träffas var fjortonde dag i hemmen, växlar värdfolk efter en lista de gjort upp, och så spelar de och har kaffekalas. Men de har också spelet offentligt i skilda sammanhang, och samtliga är medlemmar i Södermanlands Spelmansförbund.

Nu finns det i bygderna många ungdomar som spelar, men det är inte så många som ägnar sig åt fiol, och i det här sammanhanget spökar även avfolkningen.

— Om folkmusiken skulle dö bort på grund av rekryteringsvärigheter, säger Helmer Johansson, då skulle det vara mycket tråkigt. Det ligger ett oskattbart värde i folkmusiken.

Så nu skall fiolspelarna av skilda kön och åldrar läsa det här med eftertanke. Det är så lätt att få bli med i laget, det är bara att kontakta Helmer Johansson eller någon annan av spelmännen.

IMPAR

Helmer Johansson, ordförande i Trosa spelmannslag, tar gärna emot fler medlemmar i laget.

Spelmansträff hölls i Flen

Omkring 50 personer deltog i lördagens samling i Flens stadshus arrangerad av länets spelmansförbund och bildningsförbund. Spelmansträffen var en uppföljning av en tidigare träff på Torekällberget i Södertälje i oktober månad. Där blev programmet så späckat att man måste stryka punkten med presentation av upptecknade opublicerade sörmländska folkmelodier.

Lördagens samling gick helt i den anda och för presentationen svarade Gustaf Wetter på sitt sedvanligt suveräna sätt. Han föreläste och spelade upp de gamla melodierna. Efter detta följde diskussion kring föreläsningen och dagen avslutades med gemensam middag på Kursgården. Fioler hade förstås tagits med av deltagarna och de kom flitigt i bruk under kvällen. Då ett samkväm hölls på Kursgården.

Den sörmländska folkmusiken är mycket rik, kanske den främsta så något svenskt landskap kan uppvisa. Tack vare energiska och kunniga forskare och upptecknare av folkmelodier finns mängder av sådana bevarade och arkiverade.

Vid en spelmansträff i Flen på lördagen gav de sörmländska spelmännen allt i allo, Gustaf Wetter, Katrineholm, en initierad och intressant exposé över den rika melodiutrustning som finns.

För de lyssnande spelmännen och andra som mött upp blev det en medryckande presentation, som inte bara gav prov på vad sörmländsk folkmusik har att bjuda utan också avslöjade vilken ingående och vittfamnande kunskap spelmannen Gustaf Wetter besitter inom specialområdet. När kommer hederdoktoratet som belöning för hans forsknings- och uppteckningsarbete?

Sörmland har haft förmånen att ha många energiska folkmusikforskare, säkert fler och skickligare än något annat landskap, hävdade hr Wetter i sin dubbel föreläsning om sörmländska folkmelodier. De äldre

nedtecknade folklåtarna är också mycket riktigt från Sörmland.

Föreläsaren gav en snabbgenomgång av vad som finns bl. a. i Spelmansförbundets eget arkiv, presenterade de "stora" namnen bland gångna decenniernas melodiupptecknare och spelade själv en eller mer eller mindre kända låtar, delvis opublicerade sådana.

Han konstaterade också att det råder stor förbistring i låtarnas hemortsangivning. En låt som i en förtid utgavs geografiskt hemort placerades i Dalarna, kanske i en annan samling eller i ett annat sammanhang anges som en låt från Östergötland.

Olof Aström, A. G. Rosenberg och Julius Bagge är tre namn som betygsätter mycket för de sörmländska folkmelodiernas bevarande, och för forskning om deras livsverk verkliga gulogruber. Men det finns många andra som gjort ovärderliga insatser och den läraste av dem alla kanske

före Asa-läraren Nils Denck och ändå var, ansåg hr Wetter. Hans uppteckningar ägnade föreläsaren stort utrymme o. belyste sin presentation med ett flertal egna uppspelningar.

Efter föreläsningen blev det tillfälle till diskussion, och den som något umgås i spelmannskretsar vet att det är folk som minst av allt är det av tunghäfta. Många synpunkter brukar berika debatterna, och den här gången kunde man fortsätta diskussionerna senare på kvällen då man samlades till middag och samkväm på Kursgården. Deltogades naturligtvis fiolerna fram. Hur länge det spelades söndagsmorgonen. Det låter vi vara osagt. Men Bildningsförbundet hade i varje fall valt att inte hyra ut Kursgården till någon annan för söndagen. Där känner man spelmännen vanor.

Ett 50-tal spelmän deltog i samlingsgen.